

Vilniaus reformatų žinios

Būk ištikimas iki mirties, ir aš tau duosiu gyvenimo vainiką! / Apr. 1, 10 /

2000m. rugsėjis Vilniaus ev.reformatų parapijos ir seniūnų tarybų informacinis leidinys Nr.8(20)

Mes nerasime laiko atgalvai, jei patys jo nepasilimsime!

O Jis tarė jiems: „Eikite sau vieni į negyvenamą vietą ir truputį pailsėkite.“
Evangelija pagal Morkų 6,31

Visi žmonės yra užsiėmę. Labai užsiėmę. Viską reikia atlikti taip greitai, kad ir pusės darbų būtų gana. Žmonės skubina vieni kitus.

Keletas europiečių keliavo po Afriką. Jie nepajėgė pakankamai sparčiai eiti. Vieną kelio atkarpą jie turėjo eiti pėsčiomis ir todėl bagažui nešti pasamdė porą afrikiečių. Taip jie ir toliau galėjo išlaikyti pakankamą greitį. Staiga žmonės pamatė, kad nešikai labai atsiliko ir visiškai sustojo. Keliautojai dėl to suirzo. Pagrįžę atgalios, jie paklausė, kodėl afrikiečiai stovi. Šie ramiai atsakė: "Laukiame ateinant savo sielų."

Taip ir mums, didžiai užsiėmusiems, gresia pavojus, kad sielos nespės eiti kartu.

Jėzui pažįstamas skubėjimo pavojus. Todėl Jis nusivedė mokinius pailsėti nuo allnančio darbo, žmonių ir triukšmo į kitą Genezareto ežero krantą. "Eikite sau vieni į negyvenamą vietą ir truputį pailsėkite." Jis rūpinosi jais, jų sielomis ir kūnais. Jis jiems išrūpino ir ramių valandų.

Ir šiandien Jėzus taip daro. Jis išgyvena su mumis, matydamas, kokie mes skubantys. Jis mato, kai mūsų dvasinis gyvenimas atsiduria pavojuje, ir tada sako kaip anąkart: „Eikite sau vieni į negyvenamą vietą ir truputį pailsėkite.“

Mes nerasime laiko atgalvai, jei patys jo nepasilimsime! Vis dėlto geriausia, ką galime padaryti, - tai prašyti Viešpaties taip sutvarkyti mūsų laiką, kad nepraleistume svarbiausio dalyko: klausytis Jo žodžių. Jėzus, sakydamas: "...tu rūpiniesi ir sielojiesi daugeliu dalykų, o reikia tik vieno" (Lk. 10.41 - 42), mąstė, kad mes turime skirti laiko pabūti prie Viešpaties kojų.

Herbertas Neimanas "Dievo rankose" Kasdieniai skaitymai metams

MEILĖ

*Meilės dainą dainuoju aš tau
Ir tariau šiuos žodžius iš širdies.
Meilė apima visą pasaulį:
Tavo ir mano, visos gimintės.*

*Gryno oro kvėpės tariau:
Nestatykime meilei pilies.
Bet paimk ir turėk, ką sakau.
Siltuma tavo dvasią palies.*

*Meilė žino, ko aš nežinau.
Dievo meilė iš čia nepabėgs,
Dievas mato, ko aš nematau.
Mano žvilgsnis tik ieško brypties.*

Žilvinas Žilvinas

Kuo skiriasi Bažnytiniai kanonai nuo įstatymų

“Vilniaus reformatų žinių” leidejai gavo biržiečio Kosto Grundelės, jautriai pergyvenančio ir didžiai besidominčio mūsų bažnyčios istorija, jos reikalais, laišką su šiuo įdomiu straipsneliu. Spausdiname dėl vietos stokos šiek tiek patrumpintą.

Seniau, kai mūsų Bažnyčiai vadovavo specialius aukštus mokslus baigę kunigai ir didžiai mokinti kuratoriai, eilinis apie tai net nepamastydavo, galvodamas, kad visus tuos klausimus tesprendžia tie mokyti vyrai. Dabar, kai per penkiasdešimt bažnytinės vergijos metų netekome beveik visų kunigų, praradome kuratorių statusą, vis grėsmingiau iškyla klausimas, o vis gi kas yra tie Bažnyčios įstatymai ir kanonai, kuo jie skiriasi vieni nuo kitų?

Apie įstatymus, įstatus, kuriuos turi ne tik Bažnyčia, bet ir kiekviena bendrovė, susivienijimas, įmonė visi žinome, kad tai yra tos organizacijos veiklos gairės, kurios numato, ką ta ar kita įmonė ar įstaiga gali daryti ir ko ne. Taigi ir Bažnyčios įstatymai turėtų būti panašūs. O kas gi tie Kanonai, kuo jie skiriasi nuo įstatymų ir kaip jais naudotis? Kai kas aiškina, kad, esą, reikalinga sudaryti Kanonų sąvadą ir jau galima bus išsiversti be įstatymų. Tai klaidinga nuomonė: Bažnyčios įstatymai savo vietoje, Kanonai – savo. Išivaizduokime, kad Bažnyčios įstatymai yra visos mūsų Bažnyčios veiklos gairių stulpai, kurių kasdien kaitalioji nevalia, bet per ilgesnį laiką ar laikinai tenka ką nors pakeisti. Ką tada daryti? Štai tuomet mums į pagalbą ir ateina Bažnyčios kanonai, kurie už įstatymus yra daug lankstesni, nors ir turi įstatyminę galią. Kanonai yra įrašomi į Memorialų ir kanonų knygą.

Kanonai paprastai būna trijų rūšių:

1. Trumpalaikiai, savaime išnykstantys Bažnyčios kanonai.
2. Kanonai, galiojantys iki jų atšaukimo.
3. Ilgalaikiai, ilgą laiką galiojantys kanonai.

Prie trumpalaikių Bažnyčios kanonų priskirtini diakonų išventinimo ir diakonams bei kunigams parapijų paskyrimo ar jų perkėlimo iš vienos į kitą parapiją kanonai. *Diakono išventinimo kanonas* galioja ligi tas asmuo gauna antruosius *kunigystės išventinimus*, kurie įrašomi į Memorialų ir kanonų knygą. Tuomet pirmasis kanonas be jokio rašytinio atšaukimo netenka galios ir lieka tik kaip *memorialas* tam įvykiui atminti. Jei diakonas kunigaudamas padaro didelį nusikaltimą ir jei Sinodo yra pašalinamas iš užimamų pareigų, tuomet šis nutarimas, nurodant priežastis, įrašomas į Memorialų ir kanonų knygą ir ankstesnis *diakono išventinimo kanonas* netenka galios, tampa *memorialu*. Panašiai ir su *kunigystės kanonu*: jei didžiai nenusikalstama, tai ordinavimo kanonas lieka galioti iki kunigo gyvos galvos. O kunigui *parapijos paskyrimo kanonas* galioja ligi to laiko, kol jis paskiriamas į kitą parapiją. Tuomet paprastai Sinodo metu rašomas naujas įrašas į Memorialų ir kanonų knygą, o ankstesnis lieka tik kaip *memorialas* kunigo veiklai atminti.

Į Kanonų knygas buvo įrašomas ir naujų bažnyčių pašventinimas. Toks kanonas, aišku, galioja visą laiką pakol bažnyčia stovi nesugriauta karų ar dėl senumo neapleidžiama bei nauja nepastatoma. Jei bažnyčia buvo nugriauta ar tapo nebetinkama naudojimui, tai jos *pašventinimo kanonas* irgi netenka galios ir tampa *memorialu*.

Seniau, kada Sinodui priklausė ne tik bažnyčios, bet ir mokyklos bei jų bendrabučiai, visi jų pašventinimai taip pat būdavo įrašomi į Sinodo Kanonų ir memorialų knygas. Sinodas leido į mokslus būsimus kunigus, mokytojus bei vargonininkus, skyrė jiems stipendijas, bendrabučius ir visa tai įrašydavo Kanonų knygose. Kas mokėsi tapti mokytoju, baigę gaudavo atitinkamus šventinimus. Kas mokėsi kunigu, pirmiausia gaudavo diakono šventinimus, vėliau – kunigo. Mūsų Bažnyčios istorijoje ilgiausia diakono stažuotė yra buvusi dveji metai. Seniau, kai Sinodai tęsdavosi savaite ir ilgiau, tai dažnai pasitaikydavo, kad kandidatas į kunigus Sinodo pradžioje buvo šventinamas diakonu, o baigiantis Sinodui buvo ordinuojamas jau kunigu. Tai priklausydavo nuo kunigų pareikalavimo ir nuo kandidato pasiruošimo. Visa tai buvo kruopščiai fiksuojama Memorialų ir kanonų knygose. Kunigų *šventinimas superintendentais* taip pat buvo įrašomas į šias knygas, o *generalinis superintendentas* buvo renkamas *superintendentų* ir jo jau niekas nešventindavo, nes už jį vyresnio mūsų Bažnyčioje nebėra.

Iš to kas pasakyta turėtų paaiškėti, kuo skiriasi įstatymai nuo Kanonų. Dar galima būtų pridurti, kad mūsų Bažnyčios įstatymai reikalauja, kad norint tapti kunigu reikia išeiti tam tikrus mokslus, o Kanonai rūpinasi kunigo pašventinimo reikalais ir jam darbo vietos suteikimu.

Šio rašinio pradžioje buvo užsiminta, kad kanonai yra lankstesni už įstatus. Kuo tai pasireiškia?

Pvz.: Bažnyčios įstatymai numato, kad kandidatas į kunigus turi turėti specialų išsilavinimą. O jei tokio nėra, ką daryti? Bažnyčios įstatymai kaitalioji nevalia, ir mums į pagalbą ateina Kanonai. Rašomas kanonas, kad, nesant baigusių specialius mokslus dvasininkų, laikinai suteikiama teisė atlikti bažnytinius patarnavimus tam tikram asmeniui. Pagal Bažnyčios įstatus diakonu šventintas dvasininkas neturi teisės krikštyti, konfirmuoti, tuokti,

dalinti Šv.vakarienės sakramentą. Bet jei pilnateisio kunigo nėra ar jis vienas visoje Lietuvoje, ką tada daryti? Sinodas kanonu dar turėtų pavesti kuriam nors diakonui atlikti visus bažnytinius patarnavimus.

Kanonus būtų galima panaudoti ir pašlijusiai drausmei atstatyti, nuklydusiems nuo Šv.Rašto ir Bažnyčios įstatymų sugrąžinti.

Kadaise izraelitams buvo uždrausta paminklus, skulptūras, paveikslus daryti ir garbinti, bet jie, vos Možė užlipo į Sinajaus kalną, pasidirbdino aukso veršį. Vėliau, nugalėję kananiečius vėl užmiršo Dievo įsakymus, burnojo prieš Možę. Tada Dievas liepė Mozei, kad jis įsakytų Izraelio vaikams prie drabužių kraštų prisisiūti lopelius su mėlynais šniūreliais, kad į juos pasižiūrėję prisimintų savo Viešpaties Įsakymus /4 Mozės 15, 37-39/. Taip matyt ir mums, reformatams, reikia. Žinome, kad mūsų maldos namuose turi būti tik Dievo stalas su Biblija ant jo. Bet ne, vidudienį deginame ne pagal paskirtį žvakes, nešame į bažnyčią vėliavas, patiesiame kilimėlių ir juo, vargonams grojant, eina per bažnyčią žemiškasis "viešpats". Jau dešimt metų, kai praėjo, nubangavo mūsų skriaudos ir pasityčiojimai, bet dar vis negalime prieiti prie pilnos Bažnytinės tvarkos. Tai ar ir mums, kaip tiems izraelitams reikia mėlynais šniūreliais apsiūtų lopų? Tam reikalui tiktų ir Bažnyčios kanonai, bet kas juos parašys?

Kostas Grundelė

Konstantinas Galkauskas

Šiais metais sukako 125 metai, kai gimė Vilniaus ev. reformatų bažnyčios ilgametis vargonininkas, kompozitorius, dirigentas Konstantinas Galkauskas /1875 06 04 – 1963 02 20/

Konstantinas Galkauskas gimė 1875 m. birželio 4 d. Vilniuje. 1902 – 1908 m.m. mokėsi Peterburgo konservatorijoje kompozicijos pas žymius rusų kompozitorius N.Rimskį Korsakovą, A.Liadovą, A.Glazunovą. Baigęs, grįžo į Vilnių, dirbo įvairiose Vilniaus mokyklose, o 1918 – 1922 m.m. buvo Vilniaus muzikos mokyklos direktoriumi. Jis pirmasis 1909 m. Vilniuje įkūrė simfoninį orkestrą. Po II Pasaulinio karo iki mirties dėstė LTSR konservatorijoje, nuo 1947 m. – profesorius.

Dar mokydamasis gimnazijoje K.Galkauskas kartu su rusų scenos meistru V.Kačalovu dalyvaudavo kaip deklamatorius ir solistas mokinių rengiamuose koncertuose. Dar 1908 m. jis pagal A.Puškiną poemą parašė operą "Čigonai". Vėliau sukūrė baletus vaikams "Stebuklingas sapnas", "Lėlių karalystė", styginį kvartetą, simfoniją, įvairias pjeses fortepijonui, arfai, violončelei, maršus pučiamųjų orkestrui, siuitas, dainas chorui ir kt. kūrinius.

Konstantinas Galkauskas buvo Vilniaus ev. reformatų bažnyčios vargonininkas ir gyveno šalia bažnyčios esančiame reformatų kolegijos name /dabar Pylimo 20, III aukštas, 5 -as butas/. Vos persikėlęs į šį butą, Galkauskas užleido jį Vilniaus muzikos mokyklai, o pats su šeima gyveno mansardoje. 1921 m. uždarius mokyklą, vėl grįžo į savo butą. K.Galkauskas nors buvo rusų tautybės, bet savo gyvenimą glaudžiai susiejo su Vilniaus lietuvių veikla: dėstė Vytauto Didžiojo gimnazijoje (1925 – 1937), organizuodavo koncertus – paskaitas, į kuriuos rinkdavosi ne tik Vilniaus lietuvių gimnazijos mokiniai, bet ir šiaip muzikos mėgėjai - lietuviai. Pats skambindavo fortepijonu, dainuodavo arijas ar romansus lietuvių kalba, nors jos ir nemokėjo. 1939 m. lapkričio 5 d. Vilniaus reformatų bažnyčioje per pirmas lietuviškas pamaldas vargonavo Konstantinas Galkauskas ir pats solo lietuviškai sugiedojo savo kūrinių "Tėve mūsų". Šį kūrinių jis buvo atlikęs ir per vienas tarpukario Sinodų Biržuose pamaldas.

Konstantinas Galkauskas priklausė tauriajai senųjų vilniečių kartai, kuri dalyvavo kovoje už lietuvių tautos teises, nors pats buvo rusas ir yra apgailestaves, kad net lenkiškai nemoka. Jis aktyviai dalyvavo to meto lietuvių spaudoje: lietuvių laikraštis "Vilniaus aidas" spausdindavo jo į lietuvių kalbą išverstus eilėraščius, ne vienam jų jis sukdavo ir muziką. K.Galkauskas rašydavo spaudoje apie lietuvių kompozitorius, jaunimo auklėjimą ypač propaguodamas muziką. 1939 m. gruodžio 10d. dirigavo pirmajam Vilniuje lietuvių kompozitorių kūrinių koncertui.

Sustabdžius Vilniaus ev. reformatų bažnyčios veiklą ir nacionalizavus kolegijos pastatus, 1960 m. K.Galkauskas su šeima persikėlė gyventi į namą Požėlos gt. (dabar Goštautų ? gt.).

Iki paskutinių gyvenimo dienų Konstantinas Galkauskas pasižymėjo neišsėmiama energija, buvo studentų gerbiamas ir mylimas profesorius, 1959 m. švenčiant pirmojo simfoninio orkestro koncerto 40-metį pats dirigavo dalį koncerto. Mirė nesulaukęs 88 – metų, palaidotas Vilniaus Antakalnio kapuose, jo atminimui prie namo Pylimo 20 pagrindinio fasado pritvirtinta memorialinė lenta.

D.Gudliauskienė

Pasinaudota LT enciklopedija ir J.Gaudrimo "Tarybų Lietuvos kompozitoriai ir muzikologai", 1971

Naujos knygos

Krikščionybės istorija, Vilnius, 2000

Knygynuose pasirodė mums, krikščionims, labai reikalinga ir svarbi knyga „Krikščionybės istorija“ – du tūkstančiai metų pastangų paskleisti žemėje Dievo karalystę. Knyga išleista bendradarbiaujant daugelio šalių istorikams, mokslininkams. Straipsnius apie Reformacijos plitimą Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Rytprūsiose parašė buvęs mūsų kunigas Julius Norvila.

Pratarmėje knygos sudarytojai rašo: „Šiandien tikėjimas prisikėlusiu Kristumi išaugęs kaip niekada anksčiau, jis apima ne tik vadinamuosius krikščioniškus Vakarų, bet ir naujuosius krikščionybės centrus Afrikoje, Pietryčių Azijoje ir Pietų Amerikoje“. Knygos autorių tikslas buvo sukurti išsamų krikščionybės tapimo visuotine religija vaizdą, parodyti reikšmingiausius jos lūžius. Įvykiai aprašyti enciklopediškai, krikščionybės per du tūkstantmečius nueitas kelias pateiktas apibendrintai, nubrėžtos jos perspektyvos, aprašomoji medžiaga gausiai iliustruota, atskleisti kiekvieno laikotarpio savitumai. Knyga skirta visiems: ir tikintiesiems, ir tiems, kuriems šis objektas dar nepažįstamas.

Rapolas Mackonis. Senoji vilniečių karta. Vilnius, 2000

Šios knygos autoriui š.m. lapkričio 16 d. sukaktų 100 metų. Mirė 1982 m., o jo atsiminimų knygutės buvo atspausdintos tik po jo mirties. Tai pamiršto Vilniaus metraštininkas. Lenkų okupuotame Vilniuje jis buvo produktyviausias lietuvių rašytojas, labiausiai sielojęsis dėl Vilniaus kraštui gresiančio nutautėjimo, vadino tai didele lietuvių tautos tragedija. Sugrįžęs iš Sibiro jis parašė išsamius prisiminimus apie Vilniaus lietuvių gyvenimą tarpukaryje. „Senosios vilniečių kartos“ rankraštis datuotas 1962 – 66 metais.

Mums, reformatams, ši atsiminimų knyga įdomi tuo, kad joje aprašyti su mūsų Vilniaus reformatų istorija susiję žmonės: Vilniaus bažnyčios vargonininkas Konstantinas Galkauskas, gyvenęs šalia bažnyčios Vilniaus Sinodo kolegijos pastatyname name, ir Vilniaus ev. reformatų Sinodo kuratorius Šimonas Čarnockis /Szymon Czarnocki/. To meto vilniečiai Čarnockį vadino „maestro“. R.Mackonis rašo: „Ar jis buvo gimęs kalvinu, ar, kaip tuomet buvo moda, pasidarė kalvinu ir bendrijos šulu... jis yra parašęs ir išleidęs dramą, esąs gabus poetas... 1937 m. mirė Vilniuje, eidamas 69 – uosius metus“. Š.Čarnockis, Čiurlioniui mirus, buvo parašęs eilėraštį „Kūrėjas“, kurį išspausdino 1911 m. Vilniaus laikraštis „Kurjer Litewski“ Nr.91. Šį eilėraštį R.Mackonis pavadino himnu Čiurlionio genijui.

Henryk Wisner. Jonušas Radvila (1612-1655). Kėdainių šešėlyje. Vilnius. 2000

Knyga parašyta 1999 m. ir išversta iš lenkų kalbos Tamaros Bairašauskaitės. Nežinau, ar ir originale neminimas reformatų vardas, o tik vartojamas terminas „evangelikai“, ar čia vertėjos nesupratimas.

Bibliografijos apžvalgoje H.Wisner pamini ir mūsų gen.superintendento kun. Povilo Jakubėno studiją 1927 m. Biržuose išleistą atskira knygute „Kunigaikštis Jonušas Radvila“ ir Jono Yčo publikacijas „Mūsų žodyje“/Tarpukaryje leistas reformatų laikraštis /.

Pristatydamas knygą autorius rašo, kad kunigaikščio Jonušo Radvilos asmenybė dėl 1655 m. priimto sprendimo, nors ir ne vien jo paties, pasukti Lietuvą iš lenkiško kelio ir atvesti ją į švedškąjį sukėlė ir tebekelia palikuonių diskusijas, įvairiai vertinama. Tiems, kurie siekė Abiejų Tautų Respublikos, formaliai buvusios, tačiau iš tikrųjų tik vilkėjusios lenkišką rūbą, atgimimo, Radvila tapo išdaviku. Svajojusiems apie visiškai savarankišką Lietuvos valstybę – tapo didvyriu, kuris pirmas nutraukė Liublino unijos saitus ir norėjo susieti Lietuvos likimą su iki šiol išlikusia protestantiška Švedija. Iki šiol daug kas nežinoma ir neaišku kunigaikščio gyvenime, bet tai kas žinoma leidžia pamąstyti apie svetimų ir savo vertinimų pagrįstumą, apie valdovų teises ir pareigą savo tautai. Autorius kunigaikščio Jonušo Radvilos gyvenimo ir darbų priminimą skiria ne tiek pamąstymams apie Praeities įtaką Dabarčiai, bet labiau apie Dabarties kuriama Praeities vaizdą. Mums, reformatams, kunigaikštis Jonušas Radvila neabejotinai yra didvyris, norėjęs tinkamai tarnauti Dievo garbei ir Tėvynei, o tėvo, kunigaikščio Kristupo Radvilos, įdiegta meilė reformatų tikėjimui išliko per visą gyvenimą.

Superintendentas kunigas Adomas Šernas

Šiais metais suėjo 35 metai, kai mirė buvęs N.Radviliškio kunigas, pokario Lietuvos reformatų bažnyčios / 1942 - 1964 m.m./ superintendentas Adomas Šernas – sudėtingo likimo asmenybė; žmonių nuteistas ir užmirštas, pamirštant, kad tik Viešpaties Dievo valioje teisti ir atlyginti visiems pagal jų nuopelnus.

Spausdiname šiek tiek sutrumpintą biržiečio reformatų istorijos nagrinėtojo Kosto Grundelės parašytą kun. Adomo Šerno gyvenimo aprašymą.

Būsimasis Kunigas Adomas Šernas gimė 1884 m. gegužės 13 d. Jasiškių kaime, N.Radviliškio parapijoje, tėvų – Martyno, Petro sūnaus ir Elžbietos Žemaitytės (Dagienės) Šernų šeimoje, kurioje augo du broliai Dagiai iš pirmos motinos santuokos ir penki Šernai (dvi seserys ir trys broliai). Vaikystę praleido gražioje Apaščios ir Nemunėlio upių pakrantėse. Pradinę mokyklą baigė N.Radviliškyje ir, jo paties žodžiais, suėjęs 11 metų tėvas nuvežė į Rygos miesto gimnaziją, ten baigė tris klases. Po to išvažiavo toliau mokytis į Slucką, kur buvo Lietuvos reformatų Sinodo išlaikoma gimnazija ir bendrabutis. Sinodas mokiniams mokėjo ir stipendijas. Tai Adomui Šernui padėjo išrūpinti kun. Vilhelmas Meškauskas, tuo metu ėjęs Žemaitijos distrikto superintendente pareigas. Baigus šią Sinodo išlaikomą gimnaziją tolesnis kelias buvo aiškus: būti kunigu, mokytoju ar parapijos vargonininku, galėjai būti pasiųstas toliau mokytis į Berlyną, Karaliaučiaus ar Dorpatą (Tartu) universitetus. Į Dorpatą universitetą turėjo laimės patekti ir būsimasis kunigas Adomas Šernas. Vos baigęs universitetą 1913 m. kovo 24 d. Vilniuje buvo ordinuotas diakonu ir paliktas Vilniaus superintendente kun. M.Jastržembskio priežiūroje, o 1913 m. birželio 23 d. per Sinodą Vilniuje buvo pašventintas kunigu ir paskirtas į Švobiškio parapiją, kartu paskiriant aptarnauti Naujamiestį ir Aukštėlkus. Nuo to laiko ir prasideda margas kunigo Adomo Šerno kunigystės kelias. Jam teko pabuvoti daugelyje Lietuvos ev. reformatų parapijų, bet bene ilgiausiai jis bus išdirbęs per du kartus Lietuvos evangelikų kariuomenės kapelionu.

Užėjus Pirmajam pasauliniam karui, jis kartu su kitais tremtiniais buvo priverstas išvykti į Rusijos gilumą, Tolimajį Simbirsko miestą, iš kur aptarnavo visus Pavolgio srityje išsibarsčiusius Lietuvos tremtinius reformatus ir liuteronus. 1917 m. pavasarį per Švediją grįžo į Tėvynę ir apsigyveno Papilyje. Ten gyvendamas aptarnavo Papilio ir Švobiškio ev. reformatų parapijas, o 1920 m. paskiriamas kariuomenės kapelionu kariams evangelikams. Nuo 1922 m. jam paskiriama globoti ir nedidelę Salamiesčio parapiją, o taip pat pabandyti įsteigti naują Kauno ev. reformatų parapiją. 1923 m. rugpjūčio mėn. iš lenkų okupuoto Vilniaus krašto grįžus į Papilį kun. Jonui Šepečiui, kun. Adomas Šernas persikėlė į savo gimtąją N.Radviliškio parapiją, kartu eidamas ir progimnazijos kapeliono pareigas. Nuo 1930 m. paskiriamas į Biržus klebonu ir gimnazijos kapelionu. 1934 m. birželio 25 d. Sinodas Biržuose vėl išsiuntė kun. A.Šerną į Kauną kariuomenės kapelionu evangelikams kariams ir paskyrė dar aptarnauti Kėdainių ev. reformatų parapiją. Nuo 1935 m. jam paskiriama dar ir Seirijų parapija. Kapelionu išbuvo iki 1940 m. pavasario, kada buvo atleistas dėl amžiaus, taip pat iš Seirijų perkeltas antrą kartą į Švobiškį, o 1941 m. rudenį grįžo į savo gimtą parapiją – N.Radviliškį.

1942 m. birželio 25 d. Sinodas Biržuose kun. Adomą Šerną išrinko superintendentu ir paliko toje pačioje N.Radviliškio parapijoje.

Dirbdamas evangelikų karių kapelionu, 1938 m. A.Šernas parengė ir išleido giesmynėlį "Karys evangelikas", daug dirbo: taisė kalbą, rašė naujas giesmes ar pritaikė melodijas ruošdamas bendrą Giesmyną reformatams ir liuteronams, kuris buvo išleistas 1942 metais. Taip pat išvertė pilną Heidelbergo katekizmą, kurio atspausdinta "Ištrauka iš Heidelbergo katekizmo ev. reformatų vaikams" tebesinaudojama iki šiol.

Kun. Adomo Šerno rankraščiuose liko: "Trumpa Lietuvos reformacijos istorija" 1932 m., "Radvilų dinastija", "Ekumeniškieji simboliai ir konfesiniai skirtumai", "Bibliotyra" 1932 m., "Trumpa Bažnyčios istorija" 1933 m. Rankraščiai saugomi Biržų "Sėlos" muziejuje.

Per pamaldas kun. A.Šernas kalbėdavo iš reto, tarsi pasverdamas kiekvieną žodį, dėl to parapijiečių nebuvo labai mėgiamas. Šiaip jis buvo labai geros širdies žmogus. Buvo vedęs savo sesers dukterį Zuzaną Jašinskaitę, savo vaikų neturėjo, bet kuo galėdamas padėjo giminaičiams užauginti ir išleisti į mokslus jų vaikus. Paskutiniaisiais gyvenimo metais buvo prislėgtas sunkios, nepagydomos ligos ir leidosi prikalbamas atsisąžadėti kunigystės. 1964 m. liepos 5d. jis padavė Lietuvos reformatų konsistorijai atsisąžadinimo pareiškimą, o rugpjūčio 16 d. šis pareiškimas pateko į "Tiesos" laikraštį; 1971 m. Adomo Šerno priešmirtinis laiškas su Jono Aničo komentarais išleistas atskira knyguote.

Buvęs kun. Adomas Šernas mirė 1965 m. sausio 6d., palaidotas N.Radviliškio kapinaitėse šalia savo seserų ir brolio, 1918 m. Lietuvos nepriklausomybės signataro, Jokūbo. Visas atlyginimas, kad išsižadėjo Dievo ir Bažnyčios buvo laidotuvės valdžios sąskaita ir ant kapo melioratorių atritintas kelias tonas sveriantis akmuo. Po kiek metų, tas didysis paminklas buvo pakeistas trikampių granito antkapiau.

Europos Piligrimų kelionės 2000+

Tebūnie..

*Žemei garbė, žmonėms ramybė, meilė mūsų gyvenime,
džiaugsmas padarius gerą, atleidimas už praėjusius klaidas
ir nuo šiol pradėdame viską iš naujo.*

Europos ekumeninė bažnyčių sandrauga Krikščionybės 2000-mečio jubiliejui pažymėti organizavo maldininkų – piligrimų susibūrimus įvairiose šalyse.

Piligrimų žygiai /Pilgrims Crossing/ prasidėjo per ortodoksų Velykas (balandžio 27-30 d.d.) piligrimų iš viso pasaulio suvažiavimu Graikijoje, Tesalonikuose, nes būtent iš ten apaštalai pirmiausia Europoje pradėjo skelbti Kristaus Gerąją naujieną - Evangeliją. Kita Europos piligrimų susibūrimo vieta buvo Norvegijoje, Trondheime per Šv. Olofo šventę (liepos 26 – 31 d.d.). Škotijos bažnyčių susivienijimas /Action Churches Together in Scotland/ piligrimus iš Europos sukvietė rugsėjo 8 – 14 d.d. Po to Pilgrims Crossing vėl sugrįžo į žemyną: spalio 10 – 15 d.d. piligrimai susirinko Rumunijoje, Jašuose ir užbaigs 2000 – mečio jubiliejui skirtus piligrimų renginius 2001 metais liepos 6 – 8 d.d. Prahoje (Pilgrimage Renewal).

Piligrimai iš viso pasaulio susirinko į St. Andrews rugsėjo 8 d. ir pradėjo svarbiausią Vakarų Europos Piligrimų žygį iš priešreformacinius laikus menančios Katedros aikštės į Edinburgą per Ceres, Falkland'ą, Dunfermline.

Kai Vilniaus ev. reformatų choras "Giesmė" buvo pakviesti draugų iš Škotijos ir ruošėsi dalyvauti "Pilgrims Crossing Scotland 2000", kai kas oponavo, kad reformatams nepriimtinas dalyvavimas kryžiaus nešime, t.y. iliustravimas ar noras pakartoti Kristaus kančią. Tačiau mūsų Viešpats Jėzus Kristus kentėjo ne tiek fizinės kančias - troškuli, skausmą (tokias kančias pakartoja ir mūsų žemiškieji kankiniai: konclagerių kaliniai, kankinamieji kalėjimuose ir t.t.), bet kur kas baisesnė buvo dvasinė kančia eiti su erškėčių vainiku, su Kryžium ant pečių Jeruzalės gatvėmis ir matyti džiūgaujantį, besityčiojančią minią tų, dėl kurių išganymo Jis ryžosi mirti ant Kryžiaus, ir kančia, pasijutus visų paniekintam, apleistam netgi Dievo Tėvo ir išreikšta nevilties žodžiais: "Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?". Todėl ekumeninis Piligrimų žygis per Europos valstybes Krikščionybės 2-tūkstantmečiui pažymėti įgauna kitą prasmę. Tai noras suvienyti visas tautas, visus žmones po Kristaus vėliava. Škotijos Piligrimų žygyje matėme ir pagyvenusius žmones, ir jaunimą ir net vaikus, kuriems, gal būt, tai buvo įdomi atrakcija, bet išliks ilgai atmintyje.

Čia spausdiname vienos "Pilgrims Crossing Scotland 2000" dalyvės įspūdžius, kuriai tai buvo pirmoji kelionė su reformatų chorą "Giesmė".

"Giesmės" piligrimai Škotijoje

Kelionė įprasta - važiuojame per Lenkiją, Berlyną. Autobusas po truputį tampa mūsų namais su kava, nakvyne. Lietuvių, lenkų, vokiečių pasieniečiai antspauduoja ir tikrina mūsų pasus, įdėmiau pažiūrėdami tik į jaunųjų choristų veidus. Pagaliau Berlynas. Mus paleidžia į abi Berlyno puses: Vakarų- prabangų ir Rytų - beatsistatantį. Vieni aplankė Branderburgo vartus, puošnią ir žinomą iš literatūros Unter der Linden gatvę, Aleksandro aikštę, buvusios Rytų Vokietijos telebokštą, kiti vakarų pusėje - pusiau atstatytą šv. Marijos bažnyčią, pasibastė po prabangias parduotuves. Vėlai vakare pavargę ir persipildę įspūdžiais grįžome į autobusą. Naktį važiuojame toliau. Rytė jau atsibudome Olandijoje. Nuostabūs vaizdai pro langą: važiuojame daugiajuosčiu autobanu, šalikelėse jaukios sodybos su sodeliais ir gėlynais, nedidukai namukai rudų plytų kai kur dengti storais šiaudiniais stogais, akmeninės sienelės, ganyklos su tobulomis olandų karvėmis. Mūsų tikslas - Hoek van Holland miestelis prie galingojo Roterdamo. Miestelis kaip nedidelis kaimelis, tačiau tai uostas, iš kurio prašmatniu keltu Stena Line persikėlėme į Angliją - Harwich uostą. Keltu plaukėme apie 5 valandas, patyrėme nedidelį supimą, pagaliau vėlai vakare - Anglijos krantų žiburiai išilgai visos įlankos. Atrodo neįtikėtina, kad atsidūrėme taip toli nuo namų.. Jau visai naktį privažiavome mažą Anglijos miestelį Woodbridžą. Tamsios gatvės labai siauros, autobusas vos prasisuka. Mes tarsi plaukėme pro jaukių kavinukų langus, kuriose sėdėję žmonės neskubėdami vakarieniavo ir visa tai dvelkė ramybe bei jaukumu. Nakvojome Škotijos tautinės bažnyčios zakristijoje pasitiesę miegmaišius, sušildyti angliškos arbatos su pienu. Rytė pasivaikščiojome po neįtikėtinai švari, ramų miestelį, su gausybė gėlių, kurios augo kabančiose pintinėse ar tiesiog sodeliuose prie namelių. Sugrįžę į bažnyčią sugiedojome mus prigladiusiam kunigui pirmą padėkos giesmę "Už kasdienę duoną", kuri paskui tapo ritualu visose viešnagės vietose, ir važiuojome toliau - į Škotiją. Ilgai važiuojant, vaizdai keitėsi: pasirodė kalnai, vėl lygumos, pirmos pilys, senovinių provincijos bažnyčių bokštai. Siauru, vingiuotu keliu, šiek tiek primenančiu Gruzinių karo kelią, kylame aukštyrą ir štai akmuo su užrašu "Scotland". Surinkame "valio" ir įvažiuojame į Škotijos žemę. Neužilgo - ir pirmas šotiškas miestelis -

Jedberg. Vienuolyno mūrai, egzotiška pilis atrodė tarsi filmo dekoracijos žalių pievų ir kalnų fone. Toliau ir vėl nesibaigiančios lygumos ir kalvos, sraunūs upeliai, per kuriuos permesti išpūdingi akmeniniai tilteliai. Lydėjo begaliniai horizontai, prieš akis atsiverianti milžiniška panorama su daugybe baltų avių juodomis galvelėmis. Kalvos, kai kur net uolos, ir visur balti taškai - avytės, iš kurių vilnos audžiama puiki škotiška vilna. Įvairių savininkų ganyklos nuo seno atskirtos akmeninėmis tvorelėmis, avys pažymėtos skirtingų spalvų ženklais.

Esame pakviesti dalyvauti kaip piligrimus lydinčios choras į Škotiją, į St. Andrews miestą, kur turi prasidėti Piligrimų žygis. Pakeliui už Edinburgo (Škotijos sostinės, į kurią atvyksime kaip piligrimai kelionės pabaigoje) važiuojame mokamu keliu tik pastatytu tiltu, o lygiagrečiai mums lieka senasis kelių šimtų metų senumo raudonas, su arkinėmis konstrukcijoms tiltas, apačioje didžiulė įlanka su laivais, jachtomis, mažomis salelėmis ir nedidele pilimi. Gale įlankos tolumoje – švyturys ir bekrastė vandens plotybė – Šiaurės jūra. Mūsų kelias toliau vingiuoja palei spalvingų uolienų skardžius, vėl lygumos su egzotiškais kalnų siluetais tolumoje, o virš jų debesys, tarsi išpūsti ir išraižyti antgaminių jėgų.

Artejame prie St. Andrews. Vakare. Išlipame prie senosios Katedros griuvėsių, menančių Reformacijos karus, ant bažnyčių, senų namų sienų - atminimo lentos religinių kovų kankiniams. Mus pasitinka vaišingi škotai – šeimnininkai ir apgyvendina po du, tris nuosavuose namuose, kur jauku, šilta, savotiškas interjeras, visai kitoks nei mūsų daugiabučiuose... Dažniausiai tai dviejų aukštų nameliai, apačioje salonas su dideliu langu į sodą ar darželį, pilna egzotiškų augalų, medelių.

Rytą, po pusryčių, vaikštinėjame po senąjį karalių miestą St. Andrews. Kalnuota Šiaurės jūros pakrantė, pilys ant uolų, skardžiai, daugybė gotikinio stiliaus graščiais bokštais kylančių į dangų bažnyčių, dažniausiai pilko gan minkšto akmens, iš kurio galima išpaustyti ažūrinius ornamentus. Centrinė gatvė - Market street – parduotuvės, barai “paba” – triukšminga ir linksma, kitos – tylios tvarkingos, skandinaviškos parkų žalumoje. Milžiniški Universiteto rūmai su erdviu vidiniu kiemu, kuriame vyksta įvairios ceremonijos, vestuvės, nes šalia yra viena iš senesnių ir gan puošnių palyginus su škotų bažnyčiomis anglikonų Šv. Andriejaus bažnyčia. Stebėjome vieną vestuvių ceremoniją: klasikinius drabužiais pasidabinusios, visos skrybėlėtos moterys ir vyrai su languotais tautiniais sijonais – keltais. Viskas labai spalvinga, o mums dar ir egzotiška.

Vakare – pirmas koncertas gotikinėje senoje Hope Park bažnyčioje. Mūsų giesmės skambėjo keistokai ir gan nedrąsiai. Laukėme, kokia bus susirinkusiųjų reakcija. Girdėjome, kad škotai gana šalti ir reiklūs žmonės. Tačiau nuogaustavome veltui – mus sutiko šiltai ir širdingai, negailėjo plojimų ir komplimentų. Pasijutome pagerbti ir pamaloninti, tik vadovė Tamara Blažienė neliko sužavėti mūsų pasiekimais ir manė, kad galime pasirodyti ir geriau. Kituose koncertuose keitė repertuarą, papuošdama jį naujai išmoktomis škotų giesmėmis, gražiomis lietuviškomis dainomis. Ramiai, išdidžiai skambėjo “Kur bėga Šešupe”, “Lietuva, brangi”. Eidami Piligrimų žygyje giedojome nešamo 2000-mečiui pažymėti Kryžiaus sustojimo vietose - stotelėse. Aplankėme keletą miestelių, pilių, labai brangių kiekvienam škotui, nes mena jų istorijos puslapius, susiję su škotų karalienėmis Marija, Margaret ir kt. Mus, atkeliavusius autobusu taip toli iš Lietuvos, minėjo geru žodžiu, vaišino, šiltai sutikinėjo. Įsimintinas buvo koncertas Falkland'o pilies Karališkoje koplyčioje, kurioje vienintelėje karališkaitai šeimai priklausančioje šventovėje pamaldos vyksta katalikiška liturgija. Tad tik čia karališkos šeimos asmenys gali susituokti, kai nori katalikiškų apeigų.

Išlydint piligrimus iš St. Andrews nuo senosios Katedros aikštės dalyvavo įvairių tautybių piligrimai, vietiniai gyventojai ir bažnytiniai chorai. Mūsų “Giesmės” jaunimas dalyvavo Kryžiaus nešimo iš St. Andrew į Edinburgą procesijoje, o Škotijos sostinėje paskutinę atkarpą - Karališkąją mylią - žygiavome visi. Tai buvo nepakartojama, išpūdinga eisena per Edinburgą nuo Pilies iki Holyrood parko, kur aikštėje ant angliškos pievelės prie pilies – karalienės rezidencijos - giedojome kartu su kitais dalyviais škotų giesmes, meldėmės senųjų keltų papročiu, klausėmės garbingų Škotijos vyrų ir Anglikonų bažnyčių vadovų kalbų.

Paskutinis koncertas įvyko Edinburgo Mayfield Salisbury bažnyčioje. Ypatingai stengėmės neapvilti mūsų globėjų ir vadovų. Akustika buvo puiki, balsai skambėjo darniai ir savo giedojimu pradžiuginome ne tik klausytojus, bet ir reiklų vadovę Tamarą. Į paskutinį mūsų koncertą atvyko ne tik Edinburgo gyventojai, bet ir kai kurie mūsų šeimnininkai iš nelabai toli likusio Dunfermline miestelio, taip pat šios kelionės sumanytojai ir organizatoriai iš St. Andrews ir Edinburgo Churches together /Bažnyčios kartu/ organizacijos vadovai. Visi klausytojai negailėjo mums gerų žodžių, komplimentų, linkėjo sėkmės ir laimės, su ašaromis akyse kartu giedojo tradicinę “Laudate omnes gentes”.

Atsisveikinome su puikia ir mums buvusia tokia draugiška ir svetinga šalimi Škotija ankstų rugsėjo 15-ios rytą ir patraukėme atgal į Lietuvą. Mūsų laukė ilgas ir nelengvas kelias – vėl kalnuotoji Škotija, Anglijos autobanai, vėluojantis keltas, pusdienis Briuselyje, kelionės puošmena - pilnas išpūdžių ir nuotykių Paryžius, vėl Belgija, Vokietija, Lenkija. Visą kelią atgal nepaliko mintis, kad tik Aukščiausiojo valia mums buvo padovanota ši nepakartojama, išpūdinga kelionė, kad likome skolingi mus pakvietusiems žmonėms...

Informacija

Rugsėjo 3 d. Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje po pamokslo giedojo Laima Indreikaite, akompanavo vargonininkas Edmundas Meškauskas. Pamaldas laikė sugrįžęs iš Amerikos kun. Algimantas Kvedaravičius.

Rugsėjo 5 - 20 d. d. Vilniaus ev. reformatų choro "Giesmė" choristai buvo išvykę į Škotiją, dalyvavo Europos piligrimų žygyje St. Andrews - Edinburgas, skirtame krikščionybės du tūkstantmečiui paminėti, pakeliui apsilankė Briuselyje ir Paryžiuje.

Rugsėjo 10 d. Vilniuje pamaldas laikė kun. A. Kvedaravičius.

Rugsėjo 17 d. pamaldų nebuvo, nes kun. A. Kvedaravičius buvo išvykęs į Rumuniją, dalyvavo WARC'o /Pasaulinės Reformuotų Bažnyčių Sąjungos/ konferencijoje tema: "Bažnyčios santykiai su valstybe". Vengrijos ir Lietuvos atstovų iniciatyva į baigiamąjį aktą buvo įrašytas punktas "Dėl reformatų diskriminacijos 4-iose Europos šalyse: Jugoslavijoje, Rumunijoje, Ukrainoje ir Lietuvoje".

Rugsėjo 23 d. Biržų ev. reformatų parapijos neseniai išrinkta Seniūnų taryba, kurią sudaro 12-os seniūnijų seniūnai ir pavaduotojai /24 asmenys/, rekomendavus kunigams kun. R. Mikalauskui ir diak. K. Daugirdui, iš savo tarpo išrinko 6 asmenis į parapijos Valdybą. Naujai suformuota Biržų ev. reformatų parapijos valdyba dabar sudaryta iš 9 narių /be pasauliečių, į jos sudėtį įeina 3 kunigai: senj. P. Čepas, kun. R. Mikalauskas ir diak. K. Daugirdas/.

Rugsėjo 24 d. Vilniuje laikytas Klaipėdos universiteto evangeliškos teologijos bakalauro Tomo Šerno pamaldas filmavo kuriamos juostos apie Tomą operatoriai. Kauno reformatų bažnyčioje iškilmingas konfirmacijos pamaldas vedė kun. Algimantas Kvedaravičius ir jaunuosius kauniečius paruošęs konfirmanto priesaikai diak. Kęstutis Daugirdas.

Spalio 31 d. 11 val. Papilyje ev. reformatų bažnyčioje bus pamaldos Reformacijos diena paminėti, giedos Vilniaus ev. reformatų choras "Giesmė" vadovaujamas choro vadovės ir dirigentės Tamaros Blažienės.

Lapkričio 14 d. 17.30 val. Radvilų rūmuose vyks renginys Reformacijos diena paminėti, dalyvaus Klaipėdos universiteto dėstytojas Arūnas Baublys.

Prie Vilniaus reformatų bažnyčios vėl veikia *protestantiškos literatūros knygynėlis*, vadovaujamas sugrįžusios iš Australijos Vidos Jurkovič - Kasakaitytės. Ten taip pat prekiaujama ir *muzikos įrašais: audio ir CD*.

Dėmesio ! Pasikeitė kun. Rimo Mikalausko namų telefonas, dabar 8-257-56967.

Lietuvos reformatų kunigų telefonai: senjoras kun. Petras Čepas gyv. Medeikiuose tel. 8-220-58577, kun. Algimantas Kvedaravičius gyv. Vilniuje tel. 450656 ir mob. 8-298-05410, kun. Rimas Mikalauskas gyv. Kėdainiuose tel. 8-257-56967 ir mob. 8-289-21339 (laikinais neveikia), diak. Kęstutis Daugirdas Kaune tel. 8-27-723838, Biržuose tel. 8-220-31609 ir mob. 8-286-67007

Primenamie seniūnų telefonai: Dalija Gudliauskienė 429118, Donata Indriūnaitė 342824, Angelina Kamčiatnienė 733757, Alfredas Naktinis 470718, Irena Petrylienė 414646, Danutė Pranulienė 444272, Birutė Šernaitė 617690